

NYÍREGYHÁZI EGYHÁZMEGYE

H-4400 Nyíregyháza, Bethlen Gábor utca 5. | Tel.: +36 (30) 740 4444 | E-mail: info@nyirgorkat.hu

NYÍREGYHÁZI EGYHÁZMEGYE

ETIKAI KÓDEXE

Ikt. szám: 12600/9101/9101/2025

Hatályos: 2025. december 1.

Verziószám: 2.

Szocska A. Ábel
megyéspüspök

NYÍREGYHÁZI EGYHÁZMEGYE

H-4400 Nyíregyháza, Bethlen Gábor utca 5. | Tel.: +36 (30) 740 4444 | E-mail: info@nyirgorkat.hu

Tartalomjegyzék

PREAMBULUM.....	3
ELSŐ RÉSZ: BEVEZETŐ RENDELKEZÉSEK.....	4
I. A Kódex célja	4
II. A Kódex hatálya és felépítése	4
III. Értelmező rendelkezések	5
MÁSODIK RÉSZ: ETIKAI ELVÁRÁSOK	6
I. fejezet: Etikai normák.....	6
1. Az etikai normák és szabályok megkülönböztetése	6
2. A Nyíregyházi Egyházmegye munkatársának magatartására vonatkozó etikai normák	7
II. fejezet: Etikai vagy fegyelmi elvárások, kötelezettségek és vétségek	12
1. Személyiségi jogok, becsület, jó hírnév védelme	12
2. A munkavállalókra vonatkozó egyedi szabályok	13
3. A nem munkaszerződés alapján tevékenységet végzőkre vonatkozó egyedi szabály	14
HARMADIK RÉSZ: ELJÁRÁSRENDEK.....	14
I. fejezet Az etikai vétség fogalma, közös szabályok az etikai eljárás során	14
1. Az etikai vétség fogalma	14
2. Közös eljárási alapelvek az etikai eljárásban	15
3. Az eljárás alá vont személy jogai	16
II. fejezet Az etikai eljárás szabályai	16

NYÍREGYHÁZI EGYHÁZMEGYE

H-4400 Nyíregyháza, Bethlen Gábor utca 5. | Tel.: +36 (30) 740 4444 | E-mail: info@nyirgorkat.hu

1. Az etikai eljárás célja	16
2. Az etikai eljárás megindítása	17
3. Az etikai tanácsadó testület	17
4. Az etikai eljárás lefolytatása	18
5. Az etikai eljárás során meghozott döntés közlése	20
NEGYEDIK RÉSZ: ZÁRÓ RENDELKEZÉSEK	22
Függelék	23
Függelék	27

PREAMBULUM

A Nyíregyházi Egyházmegye, Krisztus Egyházának élő közösségeként, küldetését az evangélium hirdetésében, a szentségek szolgálatában és a felebaráti szeretet gyakorlásában teljesíti. E küldetés alapja az ember méltóságának, a közjó szolgálatának és az isteni irgalmasság megélésének hármassága, amelyet a Szentháromság szeretetközössége világít meg.

Jelen etikai kódex a Szentírás tanítására, az Egyház hagyományára, a Katolikus Egyház Katekizmusára és a Keleti Kánonjog Kódexére támaszkodik. Segítséget kíván nyújtani abban, hogy az Egyházmegye minden tagja hűségesen, lelkiismeretesen és szeretettel teljesítse feladatát. A kódex a krisztusi életvitelre, a tisztaságra, igazságosságra és felelősségre hív meg mindenkit, aki az Egyház szolgálatában áll. Az Etikai Kódex nemcsak útmutatás, hanem közös elköteleződés is a hiteles, evangéliumi élet mellett.

NYÍREGYHÁZI EGYHÁZMEGYE

H-4400 Nyíregyháza, Bethlen Gábor utca 5. | Tel.: +36 (30) 740 444 4 | E-mail: info@nyirgorkat.hu

ELSŐ RÉSZ: BEVEZETŐ RENDELKEZÉSEK

I. A Kódex célja

Az etikai kódex és eljárásrend célja, hogy irányelvként szolgáljon és mintát nyújtson a Nyíregyházi Egyházmegye Püspöki Hivatalának, valamint a Nyíregyházi Egyházmegye fenntartásában levő intézmények munkatársai számára, hogy az etikai kódex segítségével biztosítsák működésük etikai helyénvalóságát, ahol a keresztény erkölcsi alapelvek érvényesülnek.

Az etikai kódex nem illemszabályok és előírások gyűjteménye, ezért nem szabályozza részletesen a munkatársak felelős cselekvését. Azokat az íratlan, de közmegegyezéssel bíró etikai normákat sorolja fel, amelyek mindenkor időszerűek.

Az etikai kódex lényegét tekintve nem szankcionáló jellegű, de föltétlenül irány- és útmutató a Nyíregyházi Egyházmegye Püspöki Hivatalának, valamint a Nyíregyházi Egyházmegye fenntartásában levő intézmények munkatársai számára. Kívánatos, hogy a Nyíregyházi Egyházmegye e dokumentum szelleméhez igazodva alkossa meg belső szabályzatait az Egyházmegye védőszentjének és a görögkatolikus egyház lelkiségének figyelembevételével. Indokolt, hogy a dokumentumot az elfogadása után az Egyházmegye megismerhetővé tegye.

II. A Kódex hatálya és felépítése

Jelen dokumentum a Nyíregyházi Egyházmegye valamennyi munkatársára vonatkozik az etikai kódexek és eljárásrendek általános szabályaként és mintaként.

A kódex szerves részét képezi az általános szabályokon túl a specifikus normákat tartalmazó két függelék:

- etikai kódex a gyermekjóléti és gyermekvédelmi ellátásban, valamint a szociális szolgáltatásban dolgozók részére,

NYÍREGYHÁZI EGYHÁZMEGYE

H-4100 Nyíregyháza, Bethlen Gábor utca 5. | Tel.: +36 (30) 740 4444 | E-mail: info@nyirgorkat.hu

- etikai kódex a Magyar Katolikus Egyház közoktatási intézményeiben dolgozó pedagógusok számára.

Személyi hatálya: Az egyházmegyei etikai kódex és eljárásrend a Nyíregyházi Egyházmegyénél akár alkalmazottként, akár más szerződési formában szolgálatot teljesítő minden egyházi személyre, munkatársra és technikai dolgozóra kiterjed. A nem munkaszerződés alapján munkavégzést teljesítők vagy egyházi szolgálati jogviszonyban dolgozó munkatársak szempontjából jelen dokumentum etikai előírásai és az etikai eljárás szabályai érvényesek.

Tárgyi hatálya: A Nyíregyházi Egyházmegye etikai kódexe és eljárásrendje a hatálya alatt álló személyek cselekedeteinek és magatartásának erkölcsi megítélésére és kezelésére szolgál.

A kódex hatálybalépését a záró rendelkezések tartalmazzák.

III. Értelmező rendelkezések

A jelen etikai kódex és eljárásrend vonatkozásában

Alkalmazotti közösség: Mindazon személyek, akik az Nyíregyházi Egyházmegye Püspöki Hivatalában, valamint a fenntartásában levő intézményekben dolgoznak – a foglalkoztatásuk, szolgálatuk jogi formájától függetlenül.

Etikai tanácsadó testület: Az etikai kódex és eljárásrend szabályai szerint választott vagy az abban foglaltak szerint kijelölt egyházi személyek, valamint munkatársak által alkotott testület, amely etikai vétség gyanújának felmerülése esetén eljár.

Etikai eljárás: Az etikai kódexben és eljárásrendben rögzített folyamat valamely a személyi hatálya alatt álló munkatárs etikailag kétséges viselkedésének vagy cselekedetének megítélése annak érdekében, hogy egyfelől az érintett munkatárs viselkedését a közösség helyes irányba terelje, s ezáltal a munkahelyi közösségében az erkölcsi rend helyreálljon.

Etikai vétség: Olyan cselekedet vagy magatartás, amely a közösség etikai normáját sérti, s ezért megbotránkozást kelt.

NYÍREGYHÁZI EGYHÁZMEGYE

H-4400 Nyíregyháza, Bethlen Gábor utca 5. | Tel.: +36 (30) 740 4444 | E-mail: info@nyirgorkat.hu

MÁSODIK RÉSZ: ETIKAI ELVÁRÁSOK

I. fejezet: Etikai normák

1. Az etikai normák és szabályok megkülönböztetése

Az etikai normák alatt egy adott közösség értékrendjére épülő magatartási elvárásokat értjük. E dokumentum vonatkozásában ez a magyar nemzeti közösség, azon belül a Nyíregyházi Egyházmegye Püspöki Hivatalának és Nyíregyházi Egyházmegye fenntartásában levő intézmények értékrendjét jelenti. Magában foglalja az emberi jogok elismerését, a méltósághoz, a véleményszabadsághoz, az egyenlőséghez való jogot; nemzeti kultúránk: ünnepeink, szimbólumaink, hőseink tiszteletét.

Ezek a jóváhagyott, mindenekfelett álló értékek nem devalválhatóak, nem cserélhetők le, nem lehet nevetségessé vagy bizonytalanná tenni ezeket. Hosszú távú veszélyt jelent a nemzet egészére nézve, ha az alapvető etikai vonatkozási pontok érvényessége egy-egy szubkulturális közösség keretein belülre korlátozódik le. Valljuk, hogy katolikus hitvallásunk és egyházunk tanításai nem függetlenül létezőek ezen etikai normáktól, hanem ezek alapjai – keresztény kultúránkból adódóan.

Az etikai norma nem illemszabály és nem a különböző kulturális érdekeknek való megfelelés. Az alapvető etikai norma az erkölcsileg helyes cselekedeteket és megnyilvánulásokat megalapozó, lehetővé tevő általános magatartásmintaként jelennek meg, a szakmai normák ebből következnek. Az emberi cselekedetekben, megnyilvánulásokban realizálódva az etikai normának megléte felismerhető, s ezek *erényként* a nevelés/személyiségfejlesztés elérendő céljaként megfogalmazhatók.

Miközben maguk az alapvető etikai normák nem megkérdőjelezhetők, az ezen normák alapján létrehozott szabályok alkalmazása lehet rugalmas, a különböző helyzetekhez alkalmazva. A szabályoknak rugalmas és az adott helyzetekhez való alkalmazása állandó (ön)reflexióra kell, hogy kényszerítsen, amely önreflexió hozzásegít ahhoz, hogy maga az alapvető etikai norma állandó és megkérdőjelezhetetlen maradjon.

NYÍREGYHÁZI EGYHÁZMEGYE

H-4400 Nyíregyháza, Bethlen Gábor utca 5. | Tel.: +36 (30) 740 4444 | E-mail: info@nyirgorkat.hu

2. A Nyíregyházi Egyházmegye munkatársának magatartására vonatkozó etikai normák

Az etikai normákon alapuló munkavégzés egyik kulcsfontosságú jellemzője a munkatársak őszinte elkötelezettsége a napi munkafolyamatokkal kapcsolatos folyamatos önreflexió iránt. Ez az etikai pozíció a következő alapvető etikai normákra támaszkodik:

- az emberi méltóság tisztelete,
- igazságosság és méltányosság,
- tudatos felelősségvállalás,
- együttműködés,
- lojalitás,
- szakmai önreflexió.

Az emberi méltóság tisztelete

Hitünk szerint minden egyes ember Isten képmása, ez emberi méltóságának megingathatatlan alapja. A keresztény ember minden körülötte lévő embertársában, legyen az gyerek, felnőtt vagy kolléga az istenarcúságot tiszteli. A katolikus munkahelyen dolgozó felnőtt soha, semmilyen körülmények között nem sértheti meg munkatársa testi-lelki méltóságát, és nem tűrheti el senkitől, hogy őt magát méltóságában megsértsék. Az európai normák szerint a másik ember tisztelete azt jelenti, hogy mindenki köteles tiszteletben tartani a másik ember vagy egy másik csoport gyökereit, nyelvét, kultúráját, vallását. Ebből következően az ember döntéseinek és szabadságának határai addig tartanak, amíg azzal nem korlátozza a másik ember szabadságát. A keresztény kulturális gyökerekkel rendelkező ország polgára ennek fényében elfogadja a közösség szabályait, és érvényesíti saját jogait is.

Hisszük és büszkék vagyunk rá, hogy kultúránkban a másik ember mindenek felett álló tisztelete kulturális értelemben is az Evangélium tanításának lenyomata.

NYÍREGYHÁZI EGYHÁZMEGYE

H-4400 Nyíregyháza, Bethlen Gábor utca 5. | Tel.: +36 (30) 740 4444 | E-mail: info@nyirgorkat.hu

Valljuk ezt különösképpen ma, amikor a keresztények, s különösképpen a vallásukat gyakorló emberek számbeli többsége megrendült hazánkban épp úgy, mint a nyugati kultúrájú, kereszténynek mondott országok többségében.

Tudatában vagyunk annak, hogy a történelem folyamán hogyan torzult el, és hogyan torzulhat ma is az Evangélium eredeti tanítása. Tudatában vagyunk annak, hogy korunk divatos narratívái, a tevékeny szeretet nélküli tolerancia ugyanúgy torz viselkedésmintákat, állításokat szülnek, mint keresztény közösségünk erre adott esendő válaszai, pl. a bezárkózás, az elitizmus, az önhittség.

Valljuk, hogy korunkban katolikus iskolában tanítani egyet jelent annak felismerésével és lankadatlan felismertetésével, hogy a tisztelet, felelősség, tudatosság, integritás, együttműködés, igazságosság és méltányosság etikai normáinak betartása és betartatása nem más, mint az Evangélium értékeinek hiteles közvetítése.

A Nyíregyházi Egyházmegye munkatársai példát mutatnak a másik iránti tiszteletre azáltal, hogy kollégáit soha nem sérti meg, vagy teszi nevetségessé, és a tisztelet hiányát semmilyen formában nem fogadja el másoktól sem.

Igazságosság és méltányosság

A Nyíregyházi Egyházmegye munkatársától elvárt, hogy feladatait a jog és az erkölcs szerint is igazságosan és méltányosan végezze, azaz a jogszabályok adta keretek között mindent megtegyen annak érdekében, hogy megfeleljen egyrészt a jogszabályok céljainak, másrészt, hogy tette erkölcsileg is helyes legyen.

Amikor a felnőtt ember igazat mond, vagy igaz módon cselekszik, akkor reflektál arra az isteni kinyilatkoztatásra, amelyet az egyház hittel fogad el, mint egyetemes üdvöztető igazságot. Igazmondása azt is jelenti, hogy bátran vállalja az evangéliumi értékeket azokban a helyzetekben is, amikor hitvallása ellentmond a divatos vagy a közéletben erőszakosan terjesztett elveknek.

Az igazságosság legmagasabb foka a méltányosság, ami azt jelenti, hogy a jogilag definiált igazságon is túllépve ragaszkodnunk kell az emberi méltósághoz fűződő jogok érvényességéhez.

NYÍREGYHÁZI EGYHÁZMEGYE

H-4400 Nyíregyháza, Bethlen Gábor utca 5. | Tel.: +36 (30) 740 4444 | E-mail: info@nyirgorkat.hu

„A méltányosság írott törvény nélküli igazságosság” – írja (Arisztotelész).

Tudatos felelősségvállalás

A tudatos felelősségvállalás azt jelenti, hogy valaki úgy él, cselekszik és viselkedik, hogy tudatában van annak, hogy a következményekért számot kell adnia valamilyen ítélő, értékelő tekintély előtt, e felelősséget vállalja, és minden tőle telhetőt megtesz felelősségi területén a rábízottak javára.

Az alapvető etikai normák és a belőlük következő magatartásbeli és viselkedési szabályok, egyes helyzetek tudatosítása és a folyamatos reflexió segítheti a munkatársakat abban, hogy felelősen, önmagukkal és szakmai tevékenységükkel harmóniában tudjanak cselekedni. A tudatossághoz tartozik a környezetünk, világunk ismerete, ami jelenti a közélet ismeretét, valamint tájékozottságot globális és lokális szinten egyaránt.

A felelősség a szabadságnak egy fogalma, kötelezettségvállalás az etikus viselkedés iránt. Felelős magatartás, ha a munkavállaló sem szavaival és tetteivel, sem metakommunikációjával nem csorbítja munkatársa, munkahelye jó hírnevét, döntései előtt mérlegeli önmaga és környezete érdekeit, és csak abban az esetben végzi munkáját az őt foglalkoztató munkáltató közösségében, ha testi és lelki egészsége ezt egyaránt lehetővé teszi.

Mindenki felelős azért, hogy fellépésével, kritikájával ne ébresszen negatív véleményeket. A Nyíregyházi Egyházmegyénél dolgozó munkavállaló tudatosságra törekszik az Istennel való kapcsolatában is, ez integritásának alapja, és lehetősége szerint él az Egyház által felkínált találkozási formákkal (gyónás, szentáldozás, lelkigyakorlat).

Együttműködés

Az együttműködésre való nyitottság nem csupán szakmai elvárás a munkatársakkal szemben, hanem a krisztuskövető ember számára alapvető etikai norma. Az együttműködésnek teremtő ereje van, amennyiben a munkatársak képesek közös célban megegyezni és szabadságot adni a feladatok megoldására.

NYÍREGYHÁZI EGYHÁZMEGYE

H-4400 Nyíregyháza, Bethlen Gábor utca 5. | Tel.: +36 (30) 740 444 4 | E-mail: info@nyirgorkat.hu

A munkavállaló mindennapi munkájában, és a nagyobb szakmai döntések előkészítése során érdemi párbeszédet folytat minden érintett résztvevővel, elősegíti, hogy minden egyes résztvevő tiszteletben tartsa a hierarchiát, és kérdéseivel, problémáival, javaslataival a hivatali utat betartva az ügyben közvetlenül érintett vezetőt, illetve munkatársat keresi meg.

Az együttműködő munkatárs

- tudatosan ki tud lépni a hagyományos hatalmi helyzetből, a munkatársait csapattagoknak tekinti, nem tőle független dolgozóknak,
- a másikkal való egyeztetést nem pletykának, felesleges időpocsékolásnak, szükséges rossznak fogja fel, hanem a munkához nélkülözhetetlen tevékenységnek,
- segíti feletteseit, munkatársait azzal, hogy adott esetben a másikéval ellentétes véleményt, javaslatot vagy kritikát is megfogalmaz, de semmiképpen nem informális csatornákon keresztül juttatja el mondanivalóját az érintettnek,
- kulturáltan, a másik szakmai és emberi méltóságát tiszteletben tartva fogalmazza meg a másikkal szembeni pozitív vagy negatív észrevételeit, ellentétes véleményét,
- valakivel vagy valamivel gondja vagy panasa van, azt mindenekelőtt az érintettel és a lehető legrövidebb időn belül közli,
- kifejezi, ami számára problémás, bántó, megoldhatatlan,
- felhívja a figyelmet olyan esetre, amiben, ha nincs is közvetlen érintettsége, de valamilyen méltánytalanságot, normaáthágást tapasztal,
- alázattal elfogadja, hogy az ember hivatását Istentől kapja.

Lojalitás

Az etikus viselkedésnek részét képezi a lojalitás a Nyíregyházi Egyházmegye, mint munkáltató iránt. Ez azonban nem jelenthet kritikátlan elfogadást, a kiszolgáltatottság minden körülmények közötti vállalását, viszont a fogalomhoz tartozik mindaz, amit a munkavállaló szavaival, metakommunikációjával, tetteivel, vagy akár passzivitásával kifejez.

NYÍREGYHÁZI EGYHÁZMEGYE

H-4400 Nyíregyháza, Bethlen Gábor utca 5. | Tel.: +36 (30) 740 4444 | E-mail: info@nyirgorkat.hu

Lojális cselekedetnek minősül, ha a munkavállaló:

- betartja a hierarchiát és a hivatali utat, és kérdéseivel, problémáival, javaslataival az ügyben közvetlenül érintett vezetőt, illetve munkatársat keresi meg,
- segíti feletteseit, munkatársait azzal, hogy adott esetben a másikéval ellentétes véleményt, javaslatot vagy kritikát is megfogalmaz, de semmiképpen nem informális csatornákon, üzenve juttatja el mondanivalóját az érintettnek,
- kulturáltan, a másik szakmai és emberi méltóságát tiszteletben tartva fogalmazza meg a másikkal szembeni pozitív vagy negatív észrevételeit, ellentétes véleményét,
- valakivel vagy valamivel gondja vagy panasza van, azt mindenekelőtt az érintettel és a lehető legrövidebb időn belül közli,
- kifejezi, ami számára problémás, bántó, megoldhatatlan,
- felhívja a figyelmet olyan esetre, amiben, ha nincs is közvetlen érintettsége, de valamilyen méltánytalanságot, normaáthágást tapasztal,
- egyforma tisztelettel és alázattal fordul mind a vezetői, mind pedig a beosztottjai, alárendeltjei és a rábízottak felé.

A Nyíregyházi Egyházmegye munkatársa azzal is kifejezi lojalitását, hogy követi a felettese utasításait vagy kéréseit, vagy az Egyházmegye kommunikációs rendjét, és nem nyilatkozik meg felelőtlenül a külvilág felé.

Szakmai önreflexió

Az etikai dimenzió megértésére való törekvés és az e tárgyban szükséges elmélyültebb tudás megszerzése a munkatársak önfejlesztésének alapvető része kell, hogy legyen.

Fordítson figyelmet rekreációjára és mentális egészségére, tartózkodjon attól, hogy kizsákmányolja önmagát.

NYÍREGYHÁZI EGYHÁZMEGYE

H-4400 Nyíregyháza, Bethlen Gábor utca 5. | Tel.: +36 (30) 740 444 | E-mail: info@nyirgorkat.hu

II. fejezet: Etikai vagy fegyelmi elvárások, kötelezettségek és vétségek

1. Személyiségi jogok, becsület, jó hírnév védelme

Az ember méltósága a Katolikus Egyház tanítása szerint abból ered, hogy Isten az embert értelemmel és szabadsággal ruházta föl, Jézus Krisztus által megváltotta, kegyelemben öltöztette és az örök életre hívta. Az emberi méltósághoz fűződő jog tehát minden más emberi vagy állami törvény és szabály fölött áll. Magyarország Alaptörvénye is deklarálja, hogy az emberi méltóság sérthetetlen. A Nyíregyházi Egyházmegye munkatársának erkölcsi kötelessége, hogy mások emberi méltóságát tisztelje, s megsértése esetén annak védelmében fellépjen. Az emberi méltóság védelme, valamint a személyes szabadság és a magánélet védelméhez való jog kiemelt jelentőséggel bír.

Az adatkezelés eljárási alapelve, hogy annak mindenkor tisztességesnek és jogszerűnek kell lennie. A munkavállalók személyes adatait (beleértve az érintettek bármilyen technikával rögzített képmását) kizárólag meghatározott célból, a feltétlenül szükséges adatok körében és csak a cél szempontjából feltétlenül szükséges ideig gyűjthető, kezelhető és tárolható. Az felvett adatok forrásául szolgáló dokumentumok csak megtekintés és igazolás céljából kérhetők, illetve azok másolatai az adatrögzítést követően megsemmisítendőek. Amennyiben az adatkezelés valamely személy hozzájárulásával történik, akkor biztosítani kell, hogy annak visszavonása miatt az illetőt semmilyen joghátrány ne érje.

A becsület és a jó hírnév védelméhez való jog kiemelt jelentőséggel bír.

- Más személy becsületének megsértését jelenti különösen a társadalmi megítélésének hátrányos befolyásolására alkalmas, kifejezésmódban indokolatlanul bántó véleménynyilvánítás. A jó hírnév megsértését jelenti különösen, ha valaki más személyre vonatkozó és e személyt sértő, valótlan tényről állít vagy híresztel, vagy valós tény hamis színben tüntet fel.
- A becsület és a jó hír védelme olyan kötelezettség, amely jellegénél fogva nem korlátozódik az hivatalban való tartózkodás idejére vagy a munkavállaló

NYÍREGYHÁZI EGYHÁZMEGYE

II-4400 Nyíregyháza, Bethlen Gábor utca 5. | Tel.: +36 (30) 740 4444 | E-mail: info@nyirgorkat.hu

munkaidejére, mivel e tekintetében a magánéleti és közösségi színterek, platformok elválasztása fogalmilag, technikailag nem lehetséges.

Amennyiben ezek megsértése a következményeket tekintve kisebb súlyú, vagy ha egyéb körülmények, illetve a szándékosság hiánya indokolja, akkor etikai kérdésként lehet kezelni őket. Másrészt, ha a normasértés konszenzuális erkölcsi értékek felelőtlen, indokolatlan megkérdőjelezésére utal, azaz megbotrántoztatást kelt, akkor a következmény súlyától függetlenül indokolt a cselekmény etikai megvitatása és kezelése.

2. A munkavállalókra vonatkozó egyedi szabályok

Az etikai kódex hatálya kiterjed mindazokra, akik bármilyen mértékben részt vesznek a Nyíregyházi Egyházmegye működésében. A katolikus vallás világméretű látásmódot, átfogó felelősségtudatot kívánó, értéket közvetítő és ápoló, igazságosabb társadalom építését célzó szolgálat.

Az alapvető etikai normák maradandó, általános emberi, erkölcsi értékeken, évezredek hagyományokon alapulnak, nem függhetnek főnöktől, beosztástól, az egyén pillanatnyi érdekeitől. Szükséges, hogy a Püspöki Hivatal minden dolgozója munkatársaival együttműködve betartsa azokat az íratlan szabályokat is, amelyek az emberi kapcsolatokban fontosak, kerülni kell a másokat lekezelő, vagy álságosan alázatos magatartást. Az udvariasság, a kulturált viselkedés, a környezetére előnyösen ható határozott és megnyugtató fellépés, az empátia, a kollegialitás és munkatársi szolidaritás alapvető követelmény.

A Nyíregyházi Egyházmegye munkatársa a magánéletében is tartsa be a társadalom törvényeit és a közérkölcshöz szabályait. Alkohol, drog vagy bármilyen más, az egészségi alkalmasságát veszélyeztető befolyásoltság ideje alatt nem végezhet a munkahelyén tevékenységet.

Kívánatos, hogy a dolgozók hitükben elkötelezett, aktív tagjai legyenek egyházuknak. Elvárás, hogy a különböző felekezetű kollégák között kölcsönös megbecsülés legyen, a más vallású, felekezetű, világnézetű munkatársak is tiszteljék, elfogadják és megbecsülik a katolikus egyház tanításait és gyakorlatát.

NYÍREGYHÁZI EGYHÁZMEGYE

H-4400 Nyíregyháza, Bethlen Gábor utca 5. | Tel.: +36 (30) 740 4444 | E-mail: info@nyirgorkat.hu

3. A nem munkaszerződés alapján tevékenységet végzőkre vonatkozó egyedi szabály

A megbízási szerződéssel feladatot ellátó munkatársak jelen kódex vonatkozásában, a Nyíregyházi Egyházmegye szellemiségét és erkölcsiségét képviselni tartoznak. Ezért a Nyíregyházi Egyházmegye etikai kódexe és eljárásrendjének szabályai rájuk nézve is érvényesek, a fegyelmei eljárás szabályai viszont nem alkalmazhatók.

HARMADIK RÉSZ: ELJÁRÁSRENDEK

I. fejezet Az etikai vétség fogalma, közös szabályok az etikai eljárás során

1. Az etikai vétség fogalma

Az etikai vétség olyan cselekedet vagy magatartás, amely a közösség erkölcsi normáját sérti, és ezért megbotránkozást kelt. Az etikai vétség nem minden esetben jelenti jogszabály megszegését, akár a jog által való szabályozatlansága, akár az elkövető szándékosságának hiánya, akár a cselekedet vagy magatartás káros következményeinek kis mértéke miatt; ugyanakkor az ilyen etikai vétség figyelmen kívül hagyása az erkölcsi normák mögötti közmegegyezés megrendülésével járhat.

Az evangélium arra tanít minket, hogy mások vétségének felismerése esetén járjunk el türelmesen, a fokozatosság elvét betartva, hogy a vétkes magatartástól való elfordulásra, s a közösség épségének megőrzésére lehetőség legyen.

„Ha testvéred vétkezik ellened, menj, és figyelmeztess őt négy szemközt! Ha hallgat rád, megnyerted testvéredet. Ha azonban nem hallgat rád, vigyél magaddal egy vagy két társat, hogy kettőnek a tanúbizonysága vagy háromé tanúsítsa a dolgot. Ha rájuk sem hallgat, mondd meg a hívek közösségének!” (Mt. 18. 15-16.)

Bármilyen vétség kivizsgálására, feltárására és megtárgyalására kerül is sor, annak folyamán ügyelni kell arra, hogy az alább felsorolt eljárási alapelvek ne sérüljenek, továbbá, hogy a közösség kölcsönös bizalmon alapuló kollegiális szelleme, a keresztény szeretet közösség ne bomoljon meg, vagy megbomlása esetén helyreállítható legyen. El kell kerülni, hogy teljességgel indokolatlan, gyanúra semmilyen okot nem adó ügyek

NYÍREGYHÁZI EGYHÁZMEGYE

H-4400 Nyíregyháza, Bethlen Gábor utca 5. | Tel.: +36 (30) 740 4444 | E-mail: info@nyirgorkat.hu

tárgyalása rontsa meg a közösség légkörét. Az ilyen eljárást kezdeményező munkatárs a joggal való visszaélés vétségét követi el.

2. Közös eljárási alapelvek az etikai eljárásban

[Egyenlő elbánás követelménye]

Az eljárásban résztvevőt megilleti a törvény előtti egyenlőség, ügyeiket indokolatlan megkülönböztetés és részrehajlás nélkül kell elintézni. Az eljárásban tilos minden olyan különbségtétel, kizárás vagy korlátozás, amelynek célja vagy következménye a törvény előtti egyenlő bánásmód megsértése, és az eljárásban résztvevők jogszabályban vagy a jelen Etikai Kódexben biztosított jogának csorbítása. Az eljárás során az egyenlő bánásmód követelményét meg kell tartani.

[Függetlenség követelménye]

Az eljárás során az eljáró szerv részrehajlás nélkül jár el. Ennek során az eljáró szerv mindig a vizsgált cselekedetet vizsgálja, és nem a munkavállaló személyiségét.

[Ártatlanság vélelme]

Minden vétséggel gyanúsított személyt mindaddig ártatlannak kell vélelmezni, amíg a vétség elkövetése bizonyítást nem nyert.

[Személyhez fűződő jogok védelmének követelménye]

Az eljáró szerv eljárása során mindvégig az eljárásban érintettek érdekeinek fokozott figyelembevételével jár el, és a személyhez fűződő jogait mindenkor tiszteletben tartja.

[Arányosság]

Az eljárás alá vont munkatárs vonatkozásában olyan intézkedés hozható meg, amely az eljárás fentebb deklarált céljával arányos, és annak megvalósulását elősegíti.

[Eljárás körülményeinek kialakítása]

Az eljárások során a kivizsgálás körülményeit és az eljárás menetének feltételeit úgy kell kialakítani, hogy az érintettekben bizalmat és együttműködési készséget keltsen. Ennek keretében javasolt a felesleges, az előbbi célokat hátrányosan érintő formalitás elkerülése.

[Eltérést engedő kiegészítő szabályok alkotásának lehetősége]

NYÍREGYHÁZI EGYHÁZMEGYE

H-4400 Nyíregyháza, Bethlen Gábor utca 5. | Tel.: +36 (30) 740 444 4 | E-mail: info@nyirgorkat.hu

A működési körülményeinek függvényében az etikai eljárás szabályainak tárgykörében az Egyházmegye – előzetesen meghozott döntése alapján – eltérhet a jelen Rész II – III. fejezetében foglalt rendelkezésektől.

[Információbiztonság elve, jó hír védelme]

Az eljárás során garantálni kell, hogy sem az abban érintett személyek, sem pedig a Nyíregyházi Egyházmegye jó híre ne csorbuljon. A kifelé történő kommunikáció kizárólag a hierarcha jog- és hatásköre.

3. Az eljárás alá vont személy jogai

[Az eljárás alá vont személy jogai]

- a) Betekinthet az ügyben addig keletkezett iratokba, ha ezáltal másnak személyiségi joga nem sérül.
- b) A megszerzett információk, valamint saját ismereteik alapján véleményt nyilváníthat különösen az eljárás során addig megállapított kötelezettségszegés tartalmával, körülményeivel kapcsolatban.
- c) Bizonyítási indítványt nyújthat be, valamely olyan ténnyel, körülménnyel összefüggésben, mely hatást gyakorol az eljárás tárgyát képező kötelezettségszegés tartalmára.
- d) A fentieken túlmenően megilleti minden jogosultság, amelyre akár jogszabály, akár a jelen szabályzat feljogosítja.

II. fejezet Az etikai eljárás szabályai

1. Az etikai eljárás célja

Az etikai eljárás célja, hogy a munkavállalóval együtt az eljárás alá vont cselekmény közös megvizsgálásra kerüljön, és annak vonatkozásában olyan munkaügyi szankciót nem tartalmazó intézkedést lehessen meghozni, amely a közösség harmonikus működését elősegíti vagy helyreállítja.

Az etikai eljárás során azon kölcsönös érdeket kell előtérbe helyezni, hogy – amennyiben azt az eset körülményei és a vizsgált cselekmény súlya megengedi – az érintettek

NYÍREGYHÁZI EGYHÁZMEGYE

H-4400 Nyíregyháza, Bethlen Gábor utca 5. | Tel.: +36 (30) 740 4444 | E-mail: info@nyirgorkat.hu

kölcsönös együttműködése által, a munkaügyi szankció elkerülhető legyen, és a sérelmes helyzet ilyen módon legyen megoldható.

Az etikai tanácsadó testület eljárása során különös hangsúlyt fektet arra, hogy az eljárás menetének feltételeit úgy alakítja ki, hogy az az érintettekben bizalmat és együttműködési készséget keltsen.

2. Az etikai eljárás megindítása

Az etikai eljárás indítható hivatalból vagy bejelentés alapján.

Az eljárást a hierarcha hivatalból indíthatja meg, amennyiben olyan cselekményről szerez tudomást, amely etikai vétség gyanúját veti fel, s ugyanakkor nem igényel azonnali jellegű munkajogi beavatkozást.

Az eljárást az hierarcha bejelentés alapján akkor indítja meg, ha a bejelentést a Nyíregyházi Egyházmegyéhez írásban benyújtották, és a bejelentő személye ismert, s ugyanakkor a bejelentett cselekmény nem igényel munkajogi beavatkozást.

Etikai eljárást a hierarcha abban az esetben is indíthat, ha valamely cselekedet vagy magatartás elkövetőjével szemben, ha a cselekedet vagy magatartás a közösség etikai normáját sérti, s ezért megbotránkozást kelt, illetve ha figyelmen kívül hagyása az etikai szabályok mögötti közmegegyezés leértékelődésével járhat.

Eljárást az ennek alapjául szolgáló okról való tudomásszerzéstől számított harminc napon belül lehet megindítani, s arról az eljárás alá vont személyt haladéktalanul értesíteni kell. Az etikai eljárás megindítása, vagy még le nem zárt mivolta nem akadályozza meg, hogy más, munka- vagy egyéb jogi szankció legyen érvényesíthető az eljárás alá vont személlyel szemben.

3. Az etikai tanácsadó testület

Az etikai eljárást a hierarcha által létrehozott etikai tanácsadó testület végzi, meg kell határozni a bizottság tagjainak számát, a személyi összeférhetetlenség eseteit, a bizottság működési rendjének helyi sajátosságait. Az etikai tanácsadó testületnek a közösségnek az etikai kódexében lefektetett erkölcsi értékrendjét kell képviselnie.

NYÍREGYHÁZI EGYHÁZMEGYE

II-4400 Nyíregyháza, Bethlen Gábor utca 5. | Tel.: +36 (30) 740 4444 | E-mail: info@nyirgorkat.hu

Az etikai tanácsadó testületet az alábbi szabályok szerint kell létrehozni:

- a) Az etikai tanácsadó testületet esetileg kell létrehozni az etikai eljárás kezdeményezését követően legfeljebb öt munkanapon belül.
- b) A testület összetételében törekedni kell arra, hogy tagjai olyanok legyenek, akik mind az etikai kódex elvárásainak, mind pedig az adott esetnek alapos megismerésére felkészültek.
- c) Az etikai tanácsadó testület tagjaira a Nyíregyházi Egyházmegye hierarchája tesz javaslatot.
- d) Az etikai tanácsadó testület tagjai maguk közül választják meg az elnököt.
- e) Az etikai tanácsadó testület a – az elnökkel együtt – 3 vagy 5 tagot számlálhat.

4. Az etikai eljárás lefolytatása

Az etikai eljárás szakaszai:

- a tények feltárása,
- a munkavállaló cselekedetének vagy magatartásának erkölcsi megítélése,
- javaslattétel.

Az etikai tanácsadó testületnek a tények feltárása során meg kell hallgatni a munkavállalót, akivel szemben az eljárást megindították. Ha a meghallgatás során a tények minden kétséget kizáróan tisztázódnak, akkor az etikai tanácsadó testület döntése szerint az etikai tárgyalástól el lehet tekinteni. Ha a meghallgatásra a munkavállaló ismételt, szabályszerű értesítés ellenére sem jelent meg, akkor az etikai tárgyalástól eltekinteni nem lehet.

Ha a meghallgatás révén a tények vagy az érintett munkavállaló erkölcsi felelőssége nem tisztázódott kellőképpen, vagy ha azt az etikai tanácsadó testület bármilyen okból szükségesnek találja, akkor tárgyalást kell tartani. Az etikai tárgyalásra a munkavállalót, valamint az etikai ügyel érintett személyeket meg kell hívni. Az etikai tárgyalást akkor is meg lehet tartani, ha a munkavállaló ismételt, szabályszerű értesítés ellenére sem jelent meg.

NYÍREGYHÁZI EGYHÁZMEGYE

H-4400 Nyíregyháza, Bethlen Gábor utca 5. | Tel.: +36 (30) 740 4444 | E-mail: info@nyirgorkat.hu

Az etikai tárgyalás célja a tények feltárása az ügyben érintett személyek meghallgatásával, esetileg szembesítésével. Az etikai tárgyalás kiegészülhet dokumentumok megtekintésével, helyszínszemlével és bármilyen más a tények megismerését szolgáló eszközzel. Az etikai tanácsadó testületnek a tények feltárása során bizonyítási kötelezettsége nincsen. Az etikai tárgyalás további célja a feltárt tények ismeretében az érintett munkavállaló cselekedetének vagy magatartásának erkölcsi megítélése az etikai kódexben foglalt elvárások fényében.

Az etikai tárgyalást az etikai tanácsadó testület elnöke vezeti. Ennek körében ügyel a szabályzat rendelkezéseinek megtartására, a tárgyalás rendjének megóvására és gondoskodik arról, hogy az eljárásban részt vevő személyek jogait gyakorolhassák.

Az etikai tárgyalás nem nyilvános. E szabálytól el lehet tekinteni, ha az etikai tanácsadó testület elnöke azt kezdeményezi és ha ahhoz az eljárás alá vont munkavállaló, valamint a sértett vagy sértettek hozzájárulnak. Az etikai tárgyalás megkezdésekor a munkavállalót figyelmeztetni kell jogaira, ezt követően ismertetni kell az addig megismert tényállást. A tárgyalásról jegyzőkönyvet kell felvenni.

Az etikai eljárást lehetőleg egy tárgyaláson be kell fejezni, és a döntést is meg kell hozni. Amennyiben ez nem lehetséges, úgy az etikai tanácsadó testület folytatólagos tárgyalást tart.

A tényeknek és az érintett munkavállaló felelősségének a meghallgatás vagy tárgyalás során történt tisztázása után az etikai tanácsadó testületnek meg kell állapítania, hogy a munkavállaló vétett-e az etikai kódexben megfogalmazott követelmények ellen, s ha igen, akkor milyen mértékben. Az etikai tanácsadó testület a döntését zárt ülésen, többségi szavazással hozza meg. A zárt ülésen csak az etikai tanácsadó testület elnöke és tagjai lehetnek jelen. Az etikai tanácsadó testület akkor határozatképes, amennyiben elnöke és valamennyi tagja jelen van.

Az etikai tanácsadó testületnek a munkavállaló cselekedetének vagy magatartásának erkölcsi megítélésével együtt javaslatot kell megfogalmaznia.

A javaslat lehet:

NYÍREGYHÁZI EGYHÁZMEGYE

H-4400 Nyíregyháza, Bethlen Gábor utca 5. | Tel.: +36 (30) 740 444 | E-mail: info@nyirgorkat.hu

- A testület elnöke mondja ki a munkavállaló vétlenségét, amennyiben a kivizsgálás alapjául szolgáló cselekmény nem valósít meg etikai vétséget, vagy a munkavállaló abban való felelőssége nem állapítható meg,
- A testület elnöke nyilvánítsa erkölcsileg helytelennek a munkavállaló magatartását, s ezen elmarasztalással együtt lehetőleg fogalmazzon meg számára fejlesztési javaslatot a szakmai és személyiségbéli állapotának javítására.

Az etikai tanácsadó testület az erkölcsi megítéléssel együtt az eljárás alá vont munkavállalónak közvetlenül is ajánlást tehet az adott helyzet kezelésére. Az etikai tanácsadó testület a munkavállaló terhére kötelezettséget vagy joghátrányt nem állapíthat meg.

Az etikai vétségek megítélése során nem elegendő azt vizsgálni, hogy az adott cselekedet, magatartás vagy mulasztás objektíve, tehát természeténél fogva valóban vétkes-e. Fel kell tárni az eset bekövetkeztének okait és körülményeit is, esetlegesen más előbbre való érdekeket, az adott esemény közvetlen és közvetett hatásait, a cselekedet általános vagy egyedi jellegét, adott esetben az eset súlyát vagy a gyakoriság mértékét, az elkövető sajátos helyzetét, méltányolható indítékait - mindezek eredőjeként az elkövető felelősségének mértékét. Abból tehát, hogy az etikai kódex valamely magatartást etikailag vétkesnek jelöl, nem következik az elkövető elmarasztalásának kötelezettsége az etikai eljárás következményeként.

5. Az etikai eljárás során meghozott döntés közlése

Az eljáró etikai tanácsadó testület elnöke a meghallgatás vagy tárgyalás után (folytatólagos tárgyalás esetén az utolsó tárgyalás után) a zárt ülésen meghozott döntését kihirdeti a munkavállaló, valamint a bizottsági tagok jelenlétében.

A kihirdetés során ismertetni kell meghozott javaslatának, valamint az indokolásának lényegét.

Az etikai tanácsadó testület a döntését és javaslatát írásba foglalja.

NYÍREGYHÁZI EGYHÁZMEGYE

H-4400 Nyíregyháza, Bethlen Gábor utca 5. | Tel.: +36 (30) 740 4444 | E-mail: info@nyirgorkat.hu

Az etikai döntést az érintett munkavállaló távolléte esetén kézbesítéssel kell közölni. Az etikai döntést a kézbesítés második megkísérlésének napját követő ötödik munkanapon kézbesítettnek kell tekinteni, ha a kézbesítés azért volt eredménytelen, mert a címzett az iratot nem vette át, illetve az átvételt megtagadta.

Az etikai tanácsadó testület általános jellegű következtéseket vonhat le az adott ügyből, és ha az eljárás eredményeképpen valamilyen szervezési, működési hiányosságra vagy ellentmondásra derült fény, az érintett munkavállaló személyiségi jogát nem sértve javaslatot fogalmazhat meg a közösség egésze számára a konkrét ügghöz hasonló etikai kérdést felvető helyzetek jövőbeli kezelésére.

Az érintetteken túlmenő személyekkel a döntés, vagy az ezzel kapcsolatos bármely információ annak alapjául szolgáló ismeret kizárólag a jogszabályi keretek között, az érintett személyek érdekeinek messzemenő figyelembevételével, azt nem sértve közölhető. Ezen tájékoztatás megtételére az etikai tanácsadó testület elnöke jogosult.

Az etikai tanácsadó testület döntésével szemben az elmarasztalt munkavállaló fellebbezéssel nem élhet, viszont ha a döntéssel bármilyen okból nem ért egyet, akkor a döntés közlésétől számított harminc napon belül a hierarchához fordulhat.

NYÍREGYHÁZI EGYHÁZMEGYE

H-4400 Nyíregyháza, Bethlen Gábor utca 5. | Tel.: +36 (30) 740 4444 | E-mail: info@nyirgorkat.hu

NEGYEDIK RÉSZ: ZÁRÓ RENDELKEZÉSEK

Jelen etikai kódex a kihirdetése napján lép hatályba.

Kelt: Nyíregyháza, 2025.12.01.

Készítette:

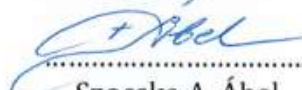
Dr. Gyulai Gábor
jogtanácsos

Aktualizálta:

dr. Tóth Fanni
jogi előadó

Jóváhagyta:

Szocska A. Ábel
megyéspüspök

NYÍREGYHÁZI EGYHÁZMEGYE

H-4400 Nyíregyháza, Bethlen Gábor utca 5. | Tel.: +36 (30) 740 4444 | E-mail: info@nyirgorkat.hu

Függelék

Etikai Kódex

A GYERMEKJÓLÉTI ÉS GYERMEKVÉDELMI ELLÁTÁSBAN, VALAMINT A SZOCIÁLIS SZOLGÁLTATÁSBAN DOLGOZÓK RÉSZÉRE

NYÍREGYHÁZI EGYHÁZMEGYE

H-4400 Nyíregyháza, Bethlen Gábor utca 5. | Tel.: +36 (30) 740 444 | E-mail: info@nyirgorkat.hu

Az etikai kódex útmutatást ad a Nyíregyházi Egyházmegye fenntartásában működő gyermekjóléti és gyermekvédelmi, valamint szociális intézményekben a munkavállalók számára.

Az etikai kódex a Krisztusi küldetés teljesítéséhez, az Egyház tanításai által képviselt alapelveket, etikai elvárásokat szabályozza, amelyet a mindennapi feladatok elvégzése során kell gyakorolni a gyermekjóléti és gyermekvédelmi, valamint szociális intézményekben dolgozóknak.

Fontos számunkra, hogy azok a dolgozók, akiket a Nyíregyházi Egyházmegye alkalmaz, munkaidejükben és azon túl is ezeket az erkölcsi normákat képviseljék és Krisztus tanításai szerint éljenek családjuk körében. Ezen etikai kódex a mindenkor hatályos Szociális Munka Etikai Kódexében foglaltak mellett az egyházi fenntartónak fontosnak tartott elvárásokat fogalmazza meg.

„Szent Pál apostol a korintusiakhoz írt első levelében az erények közül még a hitet és reményt is megelőzve a szeretetet tartja a legfontosabbnak. Ez Jézus tanításával összhangban van, aki azt tanítja, hogy nem az ájtatossági cselekedetek üdvözítenek, hanem a tevékeny felebaráti szeretet cselekedetei. Több pápai megnyilatkozás és püspökkari buzdítás is szól az egyház társadalmi tanításán keresztül a szociálisan rászorulókat pozitív diszkriminációjáról, a velük való törődésről. A Nyíregyházi Egyházmegye nagyon fontos törekvésének tartja, hogy mind az intézményes, mind az önkéntes kezdeményezésként egyházmegyei szinten is megvalósuljon a szociális gondoskodás” – Nyíregyházi Egyházmegye SZMSZ

Az Egyházmegye elkötelezett abban, hogy olyan dolgozókat alkalmazzon, akik munkájukat keresztény elkötelezettséggel, alázattal, kellő szerénységgel, megbízhatósággal, kitartóan végzik.

Az etikai kódex tartalmának – erkölcsi, viselkedési, etikai alapelvek és normák -, betartása elvárás azok számára, akik a Nyíregyházi Egyházmegye fenntartása alatt működő gyermekjóléti és gyermekvédelmi, valamint szociális intézményekben, szolgáltatásokban dolgoznak.

Az Egyházmegye intézményeihez tartozó dolgozók munkájukat a görögkatolikus hit és erkölcsi alapelvek érvényesülésével végzik. Ezen etikai kódexben megfogalmazott alapelveket az Egyház magáénak tekinti, melyek a következők:

Hit, Szeretet, Tisztesség, Tiszta Erkölcs, Kitartás, Türelem.

A Hit az a lelki erő, melyből minden nap erőt merítünk, táplálkozni tudunk abból, hogy az általunk vállalt Krisztusi küldetést, a segítő munkát az Egyházmegye elvárásai szerint végezzük a gyermekek, az idősek, a betegek javára.

NYÍREGYHÁZI EGYHÁZMEGYE

H-4400 Nyíregyháza, Bethlen Gábor utca 5. | Tel.: +36 (30) 740 4444 | E-mail: info@nyirgorkat.hu

Jézus Krisztus élete, halála és feltámadása – engedelmes áldozata – minden ember számára ösztönző példakép kell, hogy legyen, fontos hogy útmutatást adjon a munkavégzéshez.

isten törvényei szerint kell, hogy éljünk, hittel, szeretettel nyissunk mások felé, akiknek a gondozását, ápolását végezzük, ezzel könnyítve a mindennapi életvitelüket.

A Görögkatolikus Egyház számára fontos, hogy a kiszolgáltatott emberek megkapják a gondozás során a törvényi előírásokon túl azt az egyházi többletet, amit csak a hitet gyakorló ember tud adni a másik ember számára. Tiszta lélekkel, a gondviselés szemléletével, szeretetben élő dolgozók tudják megadni ezt a gyermekek és a gondozottak számára.

A gyermekvédelemben és a szociális területen a napi munkavégzés során a hivatástudat, a felelősség, a szakmai szabályok betartása, az emberi méltóság tiszteletben tartása kell, hogy érvényesüljön.

A gyermekvédelemben és a szociális szolgáltatásban dolgozók az adatvédelmi szabályokon túl kötelesek munkájukat a titoktartás és az információk megfelelő kezelése mellett végezni. Egyházi fenntartó számára nagyon fontos azon elv betartása, hogy az általa alkalmazott dolgozók nem élhetnek vissza a gyermekek és az ellátottak kiszolgáltatott helyzetével. Szakmai munkájukat az együttműködésre építve, a kliens, a család tiszteletben tartásával kell, hogy végezzék.

A munkatársak egymást tisztelve, segítve, a kliens igényeit mindig szem előtt tartva végezzék a feladatukat. Munkájuk során tartsák be a Szociális Munka Etikai Kódexében megfogalmazott összeférhetetlenségi szabályokat. a szociális munkás és a kliens közötti rokoni, baráti; közvetlen munkatársi, szerelmi, üzleti, haszonszerzésen alapuló kapcsolat. Magánjellegű kapcsolat munkatárssal nem befolyásolhatja a tisztességes, emberséges, pártatlan gondozást.

A Szentírásból erőt merítve keresztényi lelkülettel, szakmailag felkészülve végezzék a rájuk bízott gyermekek, idősek, betegek ápolását.

Az Egyházmegye intézményeiben dolgozó munkatársak jellemét, családi életét a család szentsége, a tiszta erkölcs, a segítő szándék jellemezze.

A Nyíregyházi Egyházmegye intézményeiben dolgozó szakmai és technikai munkatársak munkájuk során – egymás felé az intézmény által biztosított ellátásokat, szolgáltatásokat igénybe vevők felé, és a hozzátartozók felé is- a görögkatolikus egyház értékrendjét közvetítik. Ebből fakadóan:

- kiemelten kezelik az élet védelmét,
- az elesettek, rászorulóknak segítségét,
- a felebaráti szeretetet,

NYÍREGYHÁZI EGYHÁZMEGYE

II-4400 Nyíregyháza, Bethlen Gábor utca 5. | Tel.: +36 (30) 740 444 4 | E-mail: info@nyirgorkat.hu

- a család védelmét.

A szakmai és technikai munkatársak az intézmények lelki vezetőivel együttműködve segítik a gyermekeket és az ellátást igénybe vevőket abban, hogy lelki életük fejlődését megélhessék az egyéni és csoportos lehetőségeken való részvétel által.

Együttműködnek a lelkivezetőkkel saját lelki fejlődésük érdekében, részt vesznek a Nyíregyházi Egyházmegye által szervezett egyházi rendezvényeken.

A munkatársak az intézményi programok szervezése során figyelembe veszik a Nyíregyházi Egyházmegye által szervezett programokat, a görögkatolikus egyház ünnepeit, valamint segítik a gyermekeket és az ellátottakat abban, hogy ezeken az egyházi eseményeken részt vehessenek.

A Nyíregyházi Egyházmegye által készített etikai kódex a szociális szolgáltatásban dolgozók számára bármikor elérhető, a munkaszerződés aláírásakor az alkalmazásba kerülő dolgozó aláírásával igazolja, hogy az abban foglaltakat megismerte és a munkája során betartja.

NYÍREGYHÁZI EGYHÁZMEGYE

H-4400 Nyíregyháza, Bethlen Gábor utca 5. | Tel.: +36 (30) 740 4444 | E-mail: info@nyirgorkat.hu

Függelék

Etikai Kódex

***A MAGYAR KATOLIKUS EGYHÁZ KÖZOKTATÁSI
INTÉZMÉNYEIBEN DOLGOZÓ PEDAGÓGUSOK SZÁMÁRA***

NYÍREGYHÁZI EGYHÁZMEGYE

II-4400 Nyíregyháza, Bethlen Gábor utca 5. | Tel.: +36 (30) 740 444 | E-mail: info@nyirgorkat.hu

Készítette: Magyar Katolikus Püspöki Kar Iskolabizottságának megbízásából a Katolikus Pedagógiai Szervezési és Továbbképzési Intézet Budapest, 1998. szeptember 1-jén

Bevezetés

A nevelési és oktatási munka felelős etikai cselekvés. Ezért a katolikus közoktatási intézmények gyakorlatában keresztény erkölcsi alapelvek érvényesülnek. Ezeknek átfogó hatálya kiterjed mindazokra, akik bármilyen mértékben részt vesznek az intézmény tanulójának nevelésében. Valamennyi kisegítő dolgozó a nevelési célokat tekintve az oktatást végző tanárok munkatársa.

Az etikai kódex nem illemszabályok és előírások gyűjteménye, nem is olyan kézikönyv, amely részletesen szabályozza a nevelők felelős cselekvését. Csupán azokat az íratlan, de közmegegyezéssel elfogadott etikai normákat sorolja fel, amelyek mindenkor időszerűek. Nem szankcionáló jellegűek, de föltétlenül irány- és útmutatók a katolikus intézmények tanárai és dolgozói számára. Kíváncsú, hogy az intézmények belső szabályzataiban megfogalmazott jogok és kötelezettségek a kódex szelleméhez igazodjanak, természetszerűleg kiegészítve az egyházmegye, illetve az intézmény védőszentje lelkiségének, karizmáinak sajátos vonásaival.

1. A katolikus nevelés-oktatás szentírási alapelvei

Az egyház tanítása szerint a felelős erkölcsi cselekvés Isten Igéjének útmutatására adott engedelmes válasz.

Hitünk és életünk alapja és zsinórmértéke a Biblia, Isten Igéje. A Szentírásból ismerjük meg az üdvösségre vezető utat, az Istennek tetsző helyes élet alakításának elveit. A katolikus pedagógusok nevelő-oktató munkájukat, kollegiális-testvéri kapcsolataikat erre építik.

Hitünk tanítása szerint üdvösségünk és örök életünk egyetlen alapja Istennek a Jézus Krisztusban megjelent és megvalósult ingyenes kegyelme. Ez azt jelenti, hogy Jézus Krisztus halála és feltámadása által nyerjük el a megszentelődést és megigazulást.

Amikor Jézus eljött a világba üdvösségünkre, magához vonzott mindenkit: a gyermekeket, az ifjúságot, a felnőtteket. Az evangéliumok bemutatják a gyermekek iránti szeretetét: "Akkor gyermekeket vittek hozzá, hogy tegye rájuk a kezét, és imádkozzék fölöttük. A tanítványok elutasították őket, Jézus azonban így szólt: Hagyjátok csak a gyermekeket, ne akadályozzátok őket, hadd jöjjenek hozzám, hisz ilyeneké a mennyek országa." (Mt 19,13-15)

Jézust az Atya küldte, hogy üdvözítse a világot. Ezért a keresztény nevelés és nevelő példaképe, alapja maga Krisztus. Minden tanító, nevelő magatartását, gondolatvilágát, mentalitását Jézus evangéliumi szellemiségének kell áthatnia. Így lehet csak értékessé a krisztusi nevelés, tanítás.

Jézus feladatot bízott apostolaira: "Menjetek, tegyétek tanítványommá mind népeket! ...és tanítsátok meg őket mindannak megtartására, amit parancsoltam nektek." (Mt 28,19-20)

NYÍREGYHÁZI EGYHÁZMEGYE

H-4400 Nyíregyháza, Bethlen Gábor utca 5. | Tel.: +36 (30) 740 444 | E-mail: info@nyirgorkat.hu

Kiszélesíti a "tanítók" körét, amikor a hetvenkét tanítványnak is hasonló feladatot ad. Lelkükre köti a jézusi pedagógia alapszabályát: "...tanuljatok tőlem, mert szelíd vagyok és alázatos szívű..." (Mt 11,29)

Az apostoloknak szóló parancsban maga az Egyház kapta meg feladatát és küldetését. Ezért törekszik minden korban ennek a krisztusi küldetésnek megfelelni.

Az Egyház hivatalos tanításának elfogadásával és megvalósításával lesz a katolikus intézmény a hit és a műveltség találkozásának helye.

A katolikus intézménynek kötelessége vállalni növendékei személyiségének keresztény szellemű formálását: "...ma különösen, hiszen számot kell vetnünk azzal, hogy a család és a társadalom e téren nem teszi meg, ami rajta áll." (Kat. Isk. 45.)

A katolikus intézmény nevelőinek törekedniük kell arra, hogy tanítványaik mind jobban és érettebben éljék meg személyes hitüket, kialakítva magukban a keresztény értékrendet és elkötelezettséget. Ebben tanáraik, nevelőik és hitoktatóik jó példája is segítségükre lesz. A katolikus intézmény tehát pedagógiai elveit a Szentírásból meríti, hisz Szent Pál szavai szerint "minden írás, amit Isten sugalmazott, jól használható a tanításra, az érvelésre, a feddésre, az igaz életre való nevelésre, hogy az Isten embere tökéletes legyen és minden jóra hajoljon." (2 Tim. 3,16-17.)

2. Az egyház nevelésre irányuló alapelvei

Az Egyház Krisztustól kapott küldetése az emberek üdvösségének szolgálata. Feladata, "hogy mind nagyobb világosságot, új erőt és mind nagyobb örömet találjon saját küldetésének betöltésében, és jobb utakat, módokat leljen arra, hogy szorosabbá, hatékonyabbá és gyümölcsözőbbé tegye az emberiséggel való együtt munkálkodását, amelyhez maga is hozzátartozik, bár sajátos, eltéveszthetetlen jellegzetességei folytán külön helyet foglal el benne." (VI. Pál: Ecclesiam suam kezdetű enciklika 13.)

Az Egyház az emberek üdvösségének szolgálatára irányuló küldetésének megvalósítása során főként azokkal az eszközökkel él, amelyeket maga Jézus Krisztus bízott rá, de fölhasználja azokat az eszközöket is, amelyek különböző korokban és különféle kultúrákban alkalmasak arra, hogy természetfölötti céljához közelebb segítsék, és előmozdítsák az emberi személy kibontakozását. Eszközeit a változó körülményekhez és az új szükségletekhez alkalmazza. Eközben hirdeti "minden kor emberének azt a minden emberit meghaladó célt, amely egyedül képes arra, hogy az életnek teljes értelmét megadja." (VI. Pál allokúciója Garonne bíborshoz 1972. nov. 27-én)

Az egyház azért hozza létre iskoláit, intézményeit, mert egészen különleges eszközt lát bennük a teljes ember kifformálásra. (C.I.C. 794-95. kánon) Az iskola olyan központ, ahol kidolgoznak és áthagyományoznak a világról, az emberről és történelemről alkotott sajátos képet. A katolikus iskola tehát része az Egyház üdvöztető küldetésének, különösen a hitre való nevelés területén. Az iskola segítségével közelebb jut az Egyház a műveltség forrásaihoz és értékeihez, elevenebbé teszi a világgal folytatott párbeszédet, a fölfogások és magatartások sokféleségében megmutatja az érvényes kritériumokat a megkülönböztetéshez: "Ha mindent Jézus Krisztusra vonatkoztatunk, meg tudjuk különböztetni az értékeket, amelyek az embert emberré teszik, a negatív értékektől,

NYÍREGYHÁZI EGYHÁZMEGYE

II-4400 Nyíregyháza, Bethlen Gábor utca 5. | Tel.: +36 (30) 740 444 | E-mail: info@nyirgorkat.hu

amelyek az emberi méltóságot lerombolják.” (VI. Pál allokúciója az O.I.E.C. IX. kongresszusán az Osservatore Romano 1974. jún. 9-i számában)

A kultúra pluralizmusa készíti az Egyházat arra, "hogy megsokszorozza nevelői igyekezetét, mert csak így alakíthat ki erős személyiségeket, akik képesek arra, hogy ellenálljanak a csüggesztő relativizmusnak, és keresztségük követelményeinek megfelelően éljenek." (Kat. Isk. 12.) Az Egyház a katolikus iskola által, mely föl kínálja korunk embereinek a maga nevelési elgondolását, sajátos módon részt vállal a kulturális párbeszédben, s ezzel elősegíti a valóságos fejlődést, amely az ember teljes kibontakozásához vezet.

3. A katolikus iskola lényegének meghatározása

Az iskola fogalma:

"Az iskola: hely, ahol a műveltség módszeres és kritikus elsajátítása által kiformalódik a teljes ember." (Kat. Isk. 26.)

"Az iskolának az a dolga, hogy a diákot értelmének gyakorlására készítse, fejlesztve az értelemnek az összefüggések tisztázására és az igazság fölfedezésére irányuló képességét és kibontakoztatva a tapasztalásra, továbbá az átélt bizonyosságok megragadására irányuló érzéket. Az az iskola, amely nem valósítja meg ezt a feladatát s amely épp ellenkezőleg, előregyártott gondolkodási elemeket kínál fel, épp ez által akadály lesz annak, hogy diákjainak személyisége kifejlődjék." (Kat. Isk. 27.)

Elkerülhetetlen, hogy az iskola valamely határozott világnézetre hivatkozzék: a választás, az értékrend, az oktatás egységének biztosítása és a szabadság megvalósítása érdekében. Az iskolának kifejezett feladata, hogy feltárja a műveltségnek erkölcsi és vallási dimenzióit, és ezzel elsegítse az egyént az erkölcsi szabadságra. Erkölcsi szabadság csak az abszolút értékkel kapcsolatban lehetséges: ezekről függ az ember életének értelme és értéke. Erős, felelős, szabad és erkölcsileg helyes döntésekre képes személyiségeket olyan iskola tud nevelni,

- amely az ember és a társadalom mélyebb igényeire figyel, nem csak átmeneti és felszínes divatokra,
- amely határozott életértékeket választ, s ezen értékeket közös világnézeti elkötelezettségben valósítja meg.

A katolikus iskola sajátossága (lásd C.I.C. 800., 802-803. kánon)

"Nevelési tervének Krisztus az alapja. Ő az, aki az emberi létnek új értelmét kinyilatkoztatja és érvényre juttatja. Át is alakítja az emberi létet, mert képessé teszi az embert arra, hogy isteni módon éljen, vagyis gondolkodását, akaratát, cselekvéseit az Evangéliumhoz igazítsa és a boldogságokat tegye életének normájává. Az iskola épp azzal válik katolikuská, hogy – bár más-más fokon – az iskolai közösség minden tagja osztozik a keresztyén világlátásban, s ezt ki is jelenti. Így ebben az iskolában az evangéliumi elvek válnak nevelési eszménnyé, belső ösztönzővé és egyúttal végső céllá." (Kat. Isk. 34.)

Sajátos katolikus jellegét az adja,

- hogy Krisztus, a tökéletes ember az életemény és a példakép, amelyet a fiatalok elé állít,

NYÍREGYHÁZI EGYHÁZMEGYE

H-4400 Nyíregyháza, Bethlen Gábor utca 5. | Tel.: +36 (30) 740 4444 | E-mail: info@nyirgorkat.hu

- a keresztény világlátás alapján adja át kritikusan és módszeresen a műveltséget,
- ezáltal munkálkodik a személyiség kiteljesítésén,
- kialakítja azokat az erényeket, amelyek képessé teszik arra, hogy Krisztusban új életet éljen,
- szavaival és tetteivel Isten Országának építésén fáradozzon.

A katolikus iskola feladatai és belső tartalmai

Szintézis a hit és a műveltség között:

A katolikus iskola

- a tudományokat tisztelettel műveli,

- nem pusztán ismereteket nyújt, hanem értékeket közvetít,
- elindítja növendékeit a hit elmélyítésének útján,
- kiaknázza a tantárgyak lehetőségeit a keresztény személyiség kibontakoztatása érdekében,
- alakítja növendékei lelkét és szívét,
- alkalmassá teszi őket a személyes, odaadó szeretetre Krisztus iránt,
- az emberi tudást tiszteli, fölfedezni való igazságnak tartja,
- a szaktudományok feltárásán túl elvezeti tanítványait a teljes igazságra,
- az értékek elsajátítása során az örök valóságokra irányítja figyelmüket.

Ezek a célok nem annyira a tananyagtól, programoktól függnék, sokkal inkább a nevelő személyektől. A nevelők tehetségén, odaadásán múlik, hogy a tanítás a hit iskolájává, azaz a keresztény örömhír átadásává váljék. Ezt a feladatot, elkötelezett, elhivatott, Krisztust követő nevelők tudják betölteni, akik nemcsak szavukkal, hanem minden mozdulatukkal, egész lényükkel mutatják be a keresztény misztériumot. A hittan tantárgy bevezetése és tanítása a többi tantárgy mellett nem teszi kereszténnyé az iskolát, ha nem hatja át azt a keresztény szellem.

Szintézis hit és élet között:

A katolikus iskola azon fáradozik,

- hogy a növendékekben a hit és az élet személyes szintézisét is létrehozza,
- formálja a keresztény személyiséget,
- hogy megtanítsa a fiatalokat arra, hogy személyes életük különféle helyzeteiben Istennel párbeszédet folytassanak,
- hogy felelős keresztény életre ösztönözze őket,
- hogy keresztény elkötelezettségre, Isten szolgálatára, testvéreik javának előmozdítására készítse őket, hogy átalakítsák a világot, hadd változzék az emberek otthonává,
- hogy egyre jobban megismerjék Istent és az embert,
- hogy olyan iskolai légkört alakítson ki, amely segíti a növendéket abban, hogy mind érettebben élje a hitét, amely keresztény felelősségvállalásra indítja,
- hogy szabadon és öntudatosan válogasson az őt elérő információk, hírek, üzenetek között, személyes, kritikus ítéletnek vesse alá az információkínálatot, s minden értéket beépítsen emberi és keresztény kultúrájába.

A katolikus iskola méltó helyre állítja oktatási tervében a hittan tantárgyat. Módszeresen, a többi tantárgy színvonalának és a növendékek életkorának, személyi érettségének

NYÍREGYHÁZI EGYHÁZMEGYE

H-4400 Nyíregyháza, Bethlen Gábor utca 5. | Tel.: +36 (30) 740 4444 | E-mail: info@nyirgorkat.hu

megfelelő szinten mutatja be a vallási igazságokat azzal a szándékkal, hogy az egész embert Krisztus tanítványává tegye.

4. A katolikus hit és erkölcsi alapelvek érvényesülése a katolikus iskolában, intézményben

A katolikus nevelő intézmény a keresztyén nevelőközösség találkozásának helye

Az eddig kifejtettek alapján világosan kirajzolódik, hogy a katolikus intézmények mindazok találkozási helye a társadalomban, akik a krisztusi értékrendnek akarnak érvényt szerezni a nevelés egész területén. A katolikus intézmény értékeket ad át, célja, hogy Krisztushoz kapcsoljon a hit által.

A hit főként személyes kapcsolatok által gyökerezik meg az emberben. A keresztyén hit is egy közösség ölén születik és növekszik.

A katolikus intézmény közösségi kapcsolatait, mélységét nemcsak az ember és a nevelési folyamat természete, hanem a maga a hit természete irányítja. "A katolikus iskola magát kevésnek ismeri saját nevelői feladatának megvalósítására, ezért tudatában van annak, hogy az őt alkotó közösségnek folytonosan táplálkoznia kell azokból a forrásokból, amelyekből létezésének jogcíme ered. Krisztus üdvöztető üzenetéből, amint az megelhető a Szentírásban, a hagyományban (különösen a liturgikus és a szentségi hagyományban), végül azok életpéldájában, akik azt különös erővel éltek vagy élik." (Kat. Isk. 54.)

A katolikus közoktatási intézmény

- állandó kapcsolatot keres az Igével, személyes találkozást Krisztussal,
- a Vele való találkozásból meríti az erőt küldetése teljesítéséhez, hogy "életet" adjon "egy a szabadság és a szeretet evangéliumi lelkétől át- meg átvált közösségi és ugyancsak iskolai környezetnek" (Nyilatkozat a keresztyén nevelésről 8. p.),
- azon munkálkodik, hogy szabadabbá tegye az embert, vagyis olyanná, amilyennek lennie kell: Isten beszélgető-társának, az isteni Ige hallgatójának, aki képes arra, hogy a szeretetet szeretettel viszonzozza,
- úgy közvetíti a műveltséget, mint képességet a közösségteremtésre, az emberek, az események, a dolgok megértésére, a jó megtételére,
- előmozdítja és építi az együttműködést, megnyit mások felé, tiszteli mások gondolkodás- és életmódját, átérzi szükségüket, aggodalmaikat, osztozik reményeikben és részt vesz fejlődésükben,
- fölismeri és támogatja az igazságosabb társadalom iránti vágyat, részt vállal az igazságosság megvalósítására irányuló erőfeszítésekben,
- vállalja a tanúságtétel kockázatát,
- elsősorban azoknak ajánlja fel nevelő szolgálatát, "akik nem rendelkeznek megfelelő anyagi eszközökkel, nélkülözik a család segítségét és érzelmi melegét, vagy távol vannak a hit ajándékától", (II. Vatikáni Zsinat: Nyilatkozat a keresztyén nevelésről 9. pont)
- tisztában van azzal, hogy értékrendje, elkötelezettsége felkínált lehetőség, jó hír, amit vissza is lehet utasítani, de hogy meg lehessen valósítani, szabadon csatlakozni hozzá, számított arra, hogy minden munkatársában közös meggyőződések és szándékok élnek.

NYÍREGYHÁZI EGYHÁZMEGYE

II-4400 Nyíregyháza, Bethlen Gábor utca 5. | Tel.: +36 (30) 740 4444 | E-mail: info@nyirgorkat.hu

A keresztény ember jellemvonásai Nemeshegyi Péter a keresztény humanizmusról fogalmazott tételei nyomán:

- A lét értékes és jó. Isten az élet barátja. Az Isten azt mondja az embernek és minden teremtményének: "Úgy van jól, hogy legyél."
- Minden ember Isten képmása. Ezért minden embernek sérthetetlen és csodálatos méltósága van. Nem eszköz, hanem cél. Sérthetetlen emberi jogokkal rendelkezik, amelyeket az ENSZ-nek az Egyetemes Emberi Jogokról szóló nyilatkozata fejtett ki, és amelyek a II. Vatikáni Zsinat Gaudium et Spes kezdetű konstitúciójában is megtalálhatók.
- Az ember azáltal lesz igazán emberré, hogy szeretettel megnyílik a másik felé, őt befogadja és neki szolgál. A szeretet új törvénye az emberi tökéletességnek és a világ átalakításának alapszabálya.
- Az ember számos testi-lelki képességgel rendelkezik, melyeknek harmonikus kifejlesztésére hivatott. Tehát testét ápolnia és edzenie, emlékezetét gazdagítani, értelmét fejlesztenie, akaratát erényekkel nemesítenie, érzelmi világát gazdagítani, szépérzékét mélyíteni kell.
- Az ember ösztönei, hajlamai és vágyai között vannak olyanok, melyeket rendezni, kordában tartani vagy szublimálni kell, hogy az ember tökéletesedjék, és a társadalom hasznára váljék.
- Jézus Krisztus élete és halála minden ember számára ösztönző és követendő példakép. Azok számára is, akik Szent Péterrel együtt még nem tudják megvallani Jézust az élő Isten Fiának. A szerető, jóságos és Istenre hagyatkozó Jézus az igazi emberi élet csodálatos példája és útmutatója lehet.
- Vannak olyan abszolút értékek (igazság, szeretet, hit, igazságosság), melyekért az embernek készen kell lenni, szükség esetén életét is feláldozni.

A katolikus oktatási intézményekben folyó nevelő-oktató munkát, valamint a kollegiális kapcsolatokat az alábbi szempontok határozzák meg:

- a keresztény nevelő a kinyilatkoztatásból (Biblia) ismeri meg a mindenható Isten szuverenitását, azaz hatalmának, bölcsességének, szeretetének, egész lényének abszolút voltát, s ezáltal belsőleg függetlenné válik minden emberi hatalmaskodástól és hamis tekintélytől. A Szentírás tekintélye által irányított iskola és annak nevelője autonóm intézmény, illetve személy. Számukra kizárólag Isten a törvényadó, tehát minden hamis emberi hatalommal és relativizmussal szemben ez a legfőbb isteni tanítás és erő vezeti cselekedeteiket. Ezt az elvet úgy gyakorolják tevékenységükben és emberi kapcsolataikban, hogy ez nem vezet öntörvényűséghez, az egyházi és társadalmi normák áthágásához;
- a nevelői hivatás gyakorlásában és a magánéletben érvényre kell jutnia az Evangélium és a törvény egységének. A törvény ugyanis nemcsak eszköz a pedagógus kezében, hanem viszonyítási pont is, hogy tevékenységét ne az önkény vezesse. Az evangélium viszont nem alternatívája a fegyelmezésnek, a rendre és rendszerességre nevelésnek, tehát a törvénynek. A hatalom és a tekintély hatására megvalósuló viselkedés és életvitel nem épül be a személyiségbe, a jogokra hivatkozó, felelősséget nem ébresztő nevelés, amely az embert teszi meg minden dolgok végső mércéjének, rombolja a személyiséget;

NYÍREGYHÁZI EGYHÁZMEGYE

H-4400 Nyíregyháza, Bethlen Gábor utca 5. | Tel.: +36 (30) 740 444 4 | E-mail: info@nyirgorkat.hu

- a nevelő és nevelt kapcsolatának helyes értelmezése: a tanítvány a katolikus nevelő számára olyan személy, akiben Isten ajándékait, a Tőle kapott talentumokat fedezheti fel. Ezért sohasem a saját képére és hasonlatosságára formálja a rá bízott fiatalokat, hanem kellő alázattal személyiségük Istentől kapott adottságainak kibontakoztatásán fáradozik;
- a nevelés nemcsak vezetés, irányítás által valósul meg, hanem a példaadás, kölcsönös egymásra hatás is az értékek elfogadására és megvalósítására indít. Ezért a katolikus nevelő és tanítvány kapcsolata akkor megfelelő, ha a következő dolgokban a kölcsönösség jellemző rá:
 - - elfogadják egymás feladatköreit, annak tartalmi jellemzőit, s tisztában vannak a magukéval,
 - - nyíltak, azaz egyenesek és őszinték egymáshoz, s ezzel nem élnek vissza,
 - - értékelik, becsülik egymást az esetleges konfliktusok ellenére is,
 - - feladataik különbözősége ellenére kapcsolatukra a kölcsönös függőség jellemző,
 - - az elkülönülés, vagyis az egyéni véleményalkotás, kreativitás megnyilvánulásai nem vonnak érzelmi megtorlást maguk után,
 - - igényeik kielégítése nem történik a másik rovására.
- Mindez elkötelezettséget, felelős hivatástudatot kíván. A katolikus pedagógus tehát érett, önálló személyiség, aki nemcsak az iskola és az egyház hagyományaival azonosul, hanem erős magyarságtudattal, nemzeti identitással is rendelkezik. Oktató-nevelő tevékenysége akkor felel meg a katolikus pedagóguseszménynek, ha a fentieket meg tudja jeleníteni tanítványai előtt bensőséges és egyúttal optimális távolságot tartó kapcsolatban.
- A katolikus intézmény pedagógusa minden tőle telhetőt megtesz annak érdekében, hogy a rá bízott tanuló a teremtett mindenség megismerésében, művelésében és megőrzésében élen járjon, nyitott legyen az egyetemes emberi civilizáció valamennyi időtálló értékének befogadására, és minden erőfeszítést megtegyen nemzeti kultúránk ápolására, gyarapítására és továbbadására. Hit és tudás, lelkiesség és intellektus harmóniáját kell magában megteremtenie.
- A katolikus nevelő munkája során bemutatja az imádság és a munka egységét. Annál is inkább, mivel a munkaerkölcs a jellem és a műveltség egyik fokmérője. Ezért különösen törekednie kell arra, hogy személyes istenkapcsolatából fakadóan a kötelességteljesítésben és a munkavégzésben is hiteles, színvonalas példát adjon kollegáinak és tanítványainak egyaránt.
- A katolikus nevelő abban a tudatban végzi munkáját, hogy Isten őt a nevelői feladatra kiválasztotta és meghívta. Az elhivatottság tudata belső rendet és harmóniát kölcsönöz a katolikus nevelőnek, oktató-nevelő munkájában és kollegiális-testvéri kapcsolataiban az őt körülvevő közösségek (család, iskola, egyházi közösség, haza, emberiség) iránti elkötelezett és felelős cselekvésre ösztönzi.
- Békességre és igazságra törekszik, önként és szívesen vállal minden jószolgálati kezdeményezést, amely személyválogatás nélkül segíti elő az emberi méltóság és tudás kiteljesedését.

NYÍREGYHÁZI EGYHÁZMEGYE

II-4400 Nyíregyháza, Bethlen Gábor utca 5. | Tel.: +36 (30) 740 4444 | E-mail: info@nyirgorkat.hu

5. A katolikus nevelő konkrét élethelyzeteinek erkölcsi alapelvei

A nevelő tanítványához való viszonyában:

- A tanítás nehéz és igényes munka. A pedagógus egész személyiségével nevel. Nevelési tényezőnek számít minden szava, megnyilvánulása. Tudatában kell lennie annak, hogy mindig vonzó, követésre méltó, emberségében föltétlenül őszinte és egyenes legyen, s hogy tevékenysége nem csupán fizetett foglalkozás, hanem választott hivatás.
- A keresztény pedagógus nem saját népszerűségére törekszik, hanem mindig neveltje jövője, fejlődése, kibontakoztatása irányítja nevelői tevékenységét. Igyekszik az igényes, növelő szeretet és az irgalmasság együttes gyakorlására.
- Szakmai munkájában megalapozott és igényes, a személytől személyig ható "módszert" többre értékeli a különféle módszerek pusztá alkalmazásánál. Hivatása felelős teljesítéséhez elengedhetetlenül szükséges a kommunikációs készség kialakítása. Tekintélyét tudása és hiteles embersége alapozza meg.
- Legyen kész lelkigondozói feladatok ellátására is. Ennek érdekében gyarapítsa teológiai, hitbéli és pszichológiai ismereteit, kérje a lelkigondozásban jártasabb szakemberek segítségét.
- A nevelő tanítványait kellő bölcsességgel formálja és koruknak, nemüknek megfelelő magatartásformával irányítja. Sokféle szempontból kiegészítheti a szülők igyekezetét. Minden helyzetben meg kell őriznie nevelői mivoltát. Semmilyen körülmények között sem fedezheti a munkáját elhanyagoló, a szabályokat megszegő, a vétséget elkövető diákok.
- A nevelő egyik legnagyobb magatartásbeli erénye a tanórai pontosság, a szakmai munka rendszeressége és egyéni megnyilvánulásában a kiszámíthatóság.
- A keresztény nevelő beszédéből mindig komolyság, derű, megbízhatóság és törődés érezhető ki. Belső bölcsessége szerint a tanítványai előtt soha nem szól illetlenül, nem használ félreérthető, kétértelmű kifejezéseket. Szaktárgyától függetlenül törekszik arra, hogy beszédmódja, mondanivalójának igényes, árnyalt, pontos, szép magyar nyelvi megformálása is mintául szolgálhasson tanítványainak. Tudja, hogy ez a személyiségformálás fontos eszköze.
- Kollegáiról a diákok előtt tisztelettel beszél, úgy ejti ki nevüket, beosztásukat, ahogyan azt a diákoktól is elvárja az intézmény.
- Családszerető és ezt kifejezésre juttatja szavaiban és magatartásában egyaránt.
- Mivel a pedagógus iskolai tevékenységében gyakran végez problémamegoldást, feszültségoldást, az ehhez szükséges légkör megteremtésében segítségére lehet a humor is, amely nem tévesztendő össze a lelki sérülést is okozó gúnyolódással.
- A nevelő a tanítványaitól vagy tanítványairól birtokában levő ismereteket, amíg azok a tanítvány érdekeit szolgálják, bizalmasan és titkosan kezeli, tanítványaival nem közöl rájuk nem tartozó tényeket. A nevelő az iskola szabályzataiban előírt titoktartást nem szegheti meg, a nevelőtestület az üléseken elhangzottokról a határozatok kivételével senki sem tájékoztathat. Ha a bizalmas információkat keresztény pedagógusi felelősségéből fakadóan tovább kell adnia, azt lehetőség szerint először az érintettel beszéli meg. Ezután értesíti az ügyről az intézmény igazgatóját. A hatóság értesítése az igazgató feladata.

NYÍREGYHÁZI EGYHÁZMEGYE

H-4400 Nyíregyháza, Bethlen Gábor utca 5. | Tel.: +36 (30) 740 4444 | E-mail: info@nyirgorkat.hu

- A nevelő soha nem teheti meg, hogy kollegájával kapcsolatos panaszait kiviszi a növendékek közé, de még súlyosabb eset az, amikor a növendékeket az érintett kollega ellen hangolja. Nem csorbíthatja kollegái emberi és szakmai hitelét.
- Amíg a tanulói jogviszony fennáll, a nevelő nem létesíthet intim kapcsolatot tanítványával.
- A keresztyén nevelő mindenben mértéktartó. Szenvedélybeteg nem alkalmazható, illetve alkalmatlanságát meg kell állapítani.
- Megjelenésében kulturált, ápolt, mértéktartó. Nem felejtethi, hogy öltözködése, beszédmódja is nevelő erővel bír.
- Következtesen és igazságosan osztályoz. Az osztályzás sohasem a megtorlás vagy a fegyelmezés eszköze a nevelő kezében, mégis komoly nevelési tényező – ennek tudatában kell lennie. Bizonyos határig minden tanítványának megadja a javítás lehetőségét, ez ugyanis a megbocsátás egyik válfaja. Az igazságosságra törekvő osztályzás a teljesítményen túl figyelembe veszi a növendék erőfeszítéseit, adottságait és végzett munkáját.
- Saját tanítványát vagy iskolája más diákját magántanítványként óradíj ellenében nem taníthatja.
- A keresztyén nevelő tisztában van azzal, hogy eszköz az Isten kezében, s munkája eredményeiért elsősorban Neki tartozik hálával. Tekintélyének alapja a tetteiben mutatott példa. Az a nevelő, akinek szavai és tettei összhangban vannak, hitelessé válik tanítványai előtt. Ellenkező esetben romboló tényező is lehet. A katolikus iskola valamennyi nevelőjére jellemző az alázat, hibáinak és tévedéseinek elismerése, jóvátétele.

A nevelő munkatársaihoz való viszonyában

- Az oktatási intézmény jó légkörét elsősorban a nevelők egymás iránti nyílt és őszinte viszonya biztosítja. Ez megmutatkozik a nevelők kölcsönös bizalmában és megbecsülésében, az idősebb kollegák iránti tiszteletben, a szakmai tapasztalatok megosztásában, az egymástól való tanulás örömeiben, a jó tanácsok elfogadásában, a baráti kapcsolatokban, egymás tudásának elismerésében, a problémák megoldásának közös keresésében és abban, hogy egymás szaktárgyait fontosnak tartják.
- Olyan munkatársaknak tekinti kollegáit, akikkel közös ügyük az evangéliumi nevelés. Ezért kapcsolatukat mindig a kölcsönös segítségnyújtás határozza meg. Ha kollegája részéről olyan emberi gyengeséget vagy eltévelyedést tapasztal, amely károsan befolyásolja az egész intézmény jó hírét, rossz irányba viszi a növendékek gondolkodását, megbotránkoztatja a rábízottakat, akkor ezt jó lelkiismerettel és a jobbítás szándékával négy szemközt közli az érintett kollegával. Amennyiben nem használt jó szándéka és jó tanácsa, az esetről tájékoztatnia kell az intézménybéli közvetlen felettesét.
- Az iskola színvonalas működése érdekében valamennyi nevelőnek felelős kötelessége az azonos vagy hasonló szakos kollegákkal együtt munkaközösségben dolgozni, a kollegák szakmai tekintélyét megőrizni, emelni. A munkaközösségben arányos és méltányos teherviselésre kell törekedni.

NYÍREGYHÁZI EGYHÁZMEGYE

H-4400 Nyíregyháza, Bethlen Gábor utca 5. | Tel.: +36 (30) 740 4444 | E-mail: info@nyirgorkat.hu

- A nagy tudású pedagógus alapmagatartása a szerénység és a segítőkészség. Tudja, hogy hivatásbéli szolgálatot végez, amelyhez az erőt és a képességet nem emberektől kapja. A keresztény nevelő Istentől kapott ajándékaival nem kérkedik, és ahhoz nem igényli az emberek dicséretét. A vezetőknek viszont erkölcsi kötelessége a jó munka elismerése.
- A nevelő közösség erénye a békességre való törekvés. Az összeférhetetlen kollega az intézmény jó működését akadályozza. Az ilyeneknek szüntelen önvizsgálat ajánlható. Ha a többszöri figyelmeztetés nem használ, az összeférhetetlen nevelőtől meg kell válni. E lépés idejében történő megtételéért a vezető erkölcsileg felelős.
- Szakmai, tudományos vagy pedagógiai vita, nézeteltérés nem szülhet haragot. Ilyenkor tanácsos szakember véleményét kérni. A vitás kérdéseket a nevelők egymás között, a növendékek távollétében tisztázzák.
- Módszereinek, eljárásainak megválasztásában a pedagógusnak szaktárgya természetéhez illő önállósága, szabadsága van, ezzel a szabadsággal azonban nem élhet vissza. Ez a szabadsága a fegyelmezési tevékenységére is vonatkozik. Ha vitás eset alakulna ki tanítási módszerét és eljárásait illetően, köteles igazgatójának vagy szaktárgyi kollegájának észrevételeit megfontolni, útmutatásukat elfogadni.
- Iskolájával kapcsolatos bizonytalan vagy igaztalan híresztelések tisztázására törekszik.

A nevelő iskolájához való viszonyához

- *A keresztény nevelő szereti intézményét, és azt – munkaköri kötelezettségein felül is – a jó sáfár és a gondos gazda hűségével szolgálja.*
- Az iskolavezetés és a nevelőtestület tagjai munkatársi és keresztény közösséget alkotnak.
- Illik ismernie intézménye történetét, azzal a küzdelmes, áldozatos múlttal együtt, amelyben az egyházmegyék püspökei, (egyházközségek) létrehozták a katolikus iskolarendszert. Ezzel a múlt üzen a jelennek, s még komolyabb, hűségesebb odaadásra, szolgálatra kötelez.
- A nevelők csak akkor várhatnak el viszont-tiszteletet, ha az intézmény nem pedagógusi munkakörben alkalmazott dolgozóit is munkatársaknak tekintik a közös nevelői és oktatói célok megvalósításában. Személyükben ezek a dolgozók is válhatnak nevelési tényezővé, amint kapcsolatba kerülnek a fiatalokkal. Így a munkatársi viszony a pedagógusok és az egyéb alkalmazottak között a kölcsönös megbecsülésre épül, s ez a növendékek szemében jó példaként szolgál. Ugyanakkor a nem pedagógus alkalmazottaktól is elvárható a szolgálatkészség az egész intézmény javára.
- A vezetők elemi kötelessége az intézményi szabályok előírásainak megtartása és megtartatása. A nevelőnek is készséggel kell vállalnia minden olyan feladatot, amely hozzátartozik a pedagógus munkakörhöz. Nem szabad azonban annyi egyéb (közéleti, politikai) feladatot vállalnia, hogy ezek az oktató-nevelő munka rovására menjenek.
- Az intézmény fenntartójának erkölcsi kötelessége és joga az oktató-nevelő feladatok felelős szakmai és erkölcsi értékelése, a jó munka elismerése.

A nevelő tanítványai szüleihez, családjához való viszonyában

NYÍREGYHÁZI EGYHÁZMEGYE

H-4400 Nyíregyháza, Bethlen Gábor utca 5. | Tel.: +36 (30) 740 444 4 | E-mail: info@nyirgorkat.hu

- *A katolikus iskola nevelője nevelési célú kapcsolatot épít ki a szülőkkel, de sem a gyermek, sem a szülő bizalmával nem élhet vissza.*
- *Legyen mindig kész arra, hogy a szülőkkel minden, a gyermekre vonatkozó ismeretét megossza. Véleménynyilvánítása legyen tárgyyszerű, szorítkozzék a gyermek szellemi, lelki, testi fejlődésére. Vannak esetek, amikor ez a tájékoztatás bölcs mérlegelést igényel. A nevelő döntését, illetve felelős cselekvését ilyenkor egyedül a gyermek érdeke szabja meg.*
- *A nevelő a szülőktől a gyermekükért végzett pedagógusi tevékenységéért ellenszolgáltatást nem vár és nem is fogadhat el.*
- *Törekedjék a rá bízott tanulók családi háttérét, problémáit a nevelés hatékonysága érdekében megismerni.*

A nevelő egyházához való viszonyában

- *A katolikus intézmény egysége és jó légköre érdekében kívánatos, hogy a nevelők hitben élő, áldozatkész tagjai legyenek egyházuknak.*
- *A különböző felekezetű nevelők között a kölcsönös megbecsülés és bizalom kívánatos.*
- *A katolikus hitet valamilyen okból nem gyakorló nevelőtől az iskola elvárja, hogy az egyház tanításaira nyitott legyen, az iskola keresztény értékrendjét, szokásait és gyakorlatait /keresztvetés, vasárnapi szentmisehallgatás/ magáévá tegye, és azokkal ellentétes nézeteket ne terjesszen.*

A nevelő a nemzethez, a hazához való viszonyában

- *A keresztény nevelő kiemelt feladata a növendékek hazájuk iránti elkötelezettségének, magyarságtudatának erősítése. A hazaszeretethez is példát kell mutatnia.*
- *A katolikus tanintézetek nevelőinek kötelessége nemzeti hagyományok ápolása.*

A nevelő szaktárgyához való viszonyában

- *A keresztény nevelő köteles tudását, szakmai fölkészültségét folyamatosan mélyíteni, a szaktárgyaival kapcsolatos újabb eredményeket figyelemmel kísérni.*
- *Tudását azért gyarapítja, hogy minél több ismeretet adhasson át tanítványainak. A felelősségérzettől áthatott nevelő egész életre szólóan meghatározhatja növendékeinek a tudomány iránti szeretetét.*

Ti vagytok a föld sója. Ha a só ízét veszti, ugyan mivel sózzák meg? Nem való egyébre, mint hogy kidobják, s az emberek eltapossák.

Ti vagytok a világ világossága. A hegyen épült várost nem lehet elrejtteni. S ha világot gyújtanak, nem rejtik a véka alá, hanem a tartóra teszik, hogy mindenkinek világítson.

Ugyanígy a ti világosságotok is világítson az embereknek, hogy jótetteiteket látva dicsőítsék mennyei Atyákat. (Mt. 5,13-16.)